

უნივერსიტეტი

03. ხავასიმალის სახელობის თაილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის გაგეთი

№8 (15) 2012

გამოშვება 2012

25 ივნისს ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში ბაკალავრიატის 2012 წლის კურსდამთავრებულთა გამომჯების სამეცნიერო დონისძიება გაიმართა. თუ ბაკალავრიატი 2012 წელს 2200-მდე სტუდენტის მა დამთავრა. კურსდამთავრებულების სწავლის დასრულება თუ რექტორმა აღექსანდრე კვიტაშვილმა მიუღია. „მე ძალიან ბედნიერი ვარ ამ უნივერსიტეტში ყოფილი. ჩვენი სტუდენტები გამორჩეულები არიან და, ამიტომ, გვინდა რომ ჩვენი უნივერსიტეტის გამორჩეული იყოს“ – აღინიშნა მან.

გამრმადება გვ-3 გვ. 3

თსე მეცნიერება №2

23 ივნისს ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში უნივერსიტეტის „თსე მეცნიერება“ მეორე ნომრის პრეზენტაცია გაიმართა. ნომერში წარმოდგენილია ინფორმაცია კულტურის, პუბლიცისტიკის, მეცნიერებების, მეცნიერებამდე, მეცნიერების მეცნიერებამდე, და სოფიალურ მეცნიერებამდე. უნივერსიტეტის მასალების შემდეგ თემებზე:

რას ნიშნავს კოლექტიური, ნაციონალური იდენტობის მირთადი მახასიათებლები? როგორ იყვალებოდა იგი დროითა განმავლობაში? ამ კოსტებზე მასუს გაცემა ფალოლოფ და ისტორიის მეცნიერთა ჯგუფმა XIX საუკუნის მეორე ნახევრაში ქართველ ინტერესებითა მესახის, ცნობილი სამოგადო მოღვაწისა და რედაქტორ-გამომცემლის, ილია ჭავჭავაძის 1877 წელს დაფუძნებული „ივერიის“ მაგალითზე გადაწყვიტა.

* * *

„ყველა ადამიანის ოცნებაა, განახორციელოს ისეთი საქმე, რომელსაც, ურთოსანი გამოთქმა რომ მოვაწეოთ, „განა-

სამარადევამო“ შეიძლება ვეწოდოთ. მე და ჩემს კოლეგებს მოავეტა შესაძლებლობა, შევჭიდებოდით სამეცნიერო პროექტს, რომელსაც ჩვეულებრივი სამეცნიერო მონოგრაფიის მიმღებისაგან განსხვავებით, ბევრად უკრო ხანგრძლივი ცხოვერება უწევია. ეს არის ანტიკური კავკასიის პირველი ენციკლოპედია“. – ასე აფხაზებს ენციკლოპედია „ანტიკური კავკასიის“ მნიშვნელობას თუ ჰემანიგარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის სრული პროფესორი, თუ კლასიკური ფილოლოგიის, ბიბლიონისტიკისა და ნეოგრეგისტიკის ინსტიტუტის დირექტორი, ფილოლოგის მეცნიერებათა დოქტორი რისმაგ გორდებიანი. გამოიცემა კვლევის ავტორი ენციკლოპედიის შესახებ დებადებს გვინებელ.

* * *

ინფორმაცია ქართულ მხატვრობაშე XVIII საუკუნის მეორე ნახევრიდან XXI საუკუნის ათასი წლებამდე, 500-80 შეზღიული მოღვაწე მხატვარი ერთ გამოცემაში – ასეთ მნიშვნელოვან შედეგებიც გათვალისწინებული ისტორიისა და თეორიის ინსტიტუტში მიმდინარე პროფესიო „ქართული მხატვრობა – განვითარების ისტორია“. გამოცემაში წარმოდგენილი იქნება დღემდე უცინი ნამუშევრები, განსხვავებული, თანამდებრივი თვალისებრებითა და ეკვივის ნაცონაში შემოქმედი. აქ შევდებით ინფორმაციას პირველი ქართული პორტალი მხატვრობიდან ახალი ემიგრაციის წარმომადგენელ ქართველ ხელოვანთა ჩათვლით. ნაშრომი მთიცავს მთლიანად მხატვრობას – ფერწერას, გრაფიკას, თეატრისა და კინოს მხატვრობას. პროექტის ხელმძღვანელი მრიამ ციციშვილი უკრნალის შემთხვევებს ამ უნიკალური გამოცემის შესახებ ესაუბრება.

გამრმადება გვ-2 გვ. 4

უნივერსიტეტი – თსე-ს განვითარების სამსახურში

ბიოლოგი გამარჯვებული მასალა თსუს მიმღებულთა შემოსახულის სამარაგებელი გამარჯვებული და, ამავე დროს, დაგვირთული გრაფიკის მიუხედავად, სახელმწიფო უნივერსიტეტთან აქტიურ კონტაქტს ინარჩუნებს.

გვ. 3

პიმსის ბოგორი ქართველი ფილოკონსელის შევასებით

ფიზიკა-მათემატიკის მეცნიერებათა დოქტორი, თსუ პროფესიონის, საუკეთესო მეცნიერებლოდო ფაკულტეტის მრჩეველი საერთაშორისო ორგანიზაციის მეცნიერებამდე, მეცნიერების მეცნიერებამდე და სოფიალურ მეცნიერებამდე მიუღია. ერთ გამოცემაში და CERN-ში და დუბნის ინსტიტუტში მოღვაწე ქართველ მეცნიერთა კოორდინატორი ჯგუფად უდინდეს მეცნიერთა კოორდინატორი არიან და, ამიტომ, გვინდა რომ ჩვენი უნივერსიტეტის გამორჩეული იყოს“ – აღინიშნა მან.

გვ. 3

თსე ფეხსალის გუნდის მორიგი წარმატება

ესპანეთის ქალაქ კორდობაში მიმდინარე ევროპის უნივერსიტადამი უფლის ჩემონიანი თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის გუნდმა საკმაოდ კარგი შედეგი აჩვენა.

გვ. 4

ცეკვის ანსამბლი „უნივერსიტეტი“ ბრანკოს გულობალი

გამრმადება გვ-4 გვ. 4

თსე არქეოლოგია სინსაციური აღმოჩენა გრაქლიანი გორა

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მეცნიერება-არქეოლოგებისა და სტუდენტების ახალმა აღმოჩენამ გრაქლიანი გორაზე (კასპის რაიონი), შესაძლოა, ძვ. წ. IV-V საუკუნების აღმოსავლეთ საქართველოს, ქართლის ისტორიული ცნობები შეცვლოს.

გრაქლიანი გორაზე არქეოლოგური გათხოვების უწყვეტი ცილი დადასტურდა. სხვადასხვა პერიოდის 10 ფენის გათხოვის შედეგად აღმოჩენილი არტეფაქტები – პირველყოფილი აღმარინების სამუშაო იარაღი, გვიანდელი მერიონის საკულტო დანიშნულების ნივთები და ფრამაცევტული ხელსაწყო.

გამოქვება 2012

ପ୍ରକାଶକ ବ୍ୟାକଣଦାନ

„თქვენში მე გხედავ მომავალ მინისტრებს, მომავალ საჯარო მოხელეებს, მომავალ ბიზნესმენებს, წარმტეჭ- ბულ აღმიანებს. არასოდეს დაივიწყოთ, ვისი გორისა ხართ. არასოდეს დაივიწყოთ უნივერსიტეტი“ – საქართ- ველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს სახ- ელით, ამ სიტყვებით, კურსდამთავრებულებს სიტყვით მინისტრის მოადგილე ნოდარ სურგულაძემ მიმართა.

გამოშვების ცერემონიაზე 28 წარჩინებული კურს-დამთავრებული სპეციალური სერტიფიკაცით დაჯილდოვდა. დაჯილდობულთა შორის იყვნენ: ნარინე ნარინე თამარ; ტეხაშვილი გიორგი; ხუცუაშვილი მარიამი; ბარაბაძე დავითი; დეგუაძე გვარება; მარინაშვილი თამთა; პიჯაინი მარიანა; პეტროსიანი ანა; მჭედლიძე ნინო; ტაბაღუა ქიულა; მუგაშვილი ნინო; თემორაძე ხათუნა; ჩაგუა თეა; ბარბაქაძე ხატია; პარასკებაშვილი თამარ; სამხარაძე თენგიზ; გიორგაძე თამარ; დოლიძე თათია; ჩახვაძე ნინო; ბიბილევიშვილი მირანდა; დავითაძე ლარისა; ვარდიაშვილი ნინო; ათაბეგოვი გვარება; ცინაძე თამარ; ავეკტიანი მარიანა; ვარმანიძე თამთა; ნაროვაშვილი თამარ.

ღონისძიება შესრულებულ თბილისის მერიის საკონცერტო ოკეგსტრმა (ბიგ ბენდმა) გააფორმა თეუ-ს 6 ფარედლეტეტე 196 სასწავლო პროგრამა მოქმედებს და 22 ათასამდე სტუდენტი სწავლობს; ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი 2012-2013 სასწავლო წელს 4550 პირველკურსელს მოიდებს.

თსე მაცნეორება №2

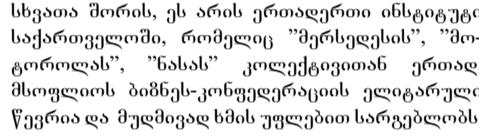
ପ୍ରକାଶକ ପତ୍ରରେ ମହିନେ

* * *

მსოფლიო მეგაპოლისების მაცხოვრებელთა
ჯანმრთელობას დღეს ერთი საერთო
საფრთხე ე მუქრება — სმოგი, (ანუ ის შავი
სქელი ნისლი, რომელიც რიგითი ადამიანის
აზრით, გამონაბოლქვასა და შეკარტლისაგან
წარმოიქმნება). ამ მხრის არც საქართველოს
დედაქალაქია გამონაკვლისა. სწორედ
„თბილისურ სმოგი“ ეძღვნება თუ შექინერთა
კვლევა, რომელიც წიგნის „ფოტოქიმიური სმოგი
თბილისში“ გამოწვებით დაგვირგავინდა. კვლევა,
სამეცნიეროს გარდა, არაქტიკულ შინაარსსაც
ატარებს — კვლევის შედეგებით თბილისეულის
ბაზებულის სიცხეებში (რომელიც სმოგის
კონცენტრაციისთვის სახითო ჰერიონდად
ითვლება) ნაკლებად დაბინძურებული, მაღალი
ონიბზების მეზნე პაერით გაჯერებული
არის დოკომენტი, შემთხვევაში ფასტმარტა.

ნებისმიერი ქვეყნის ეკონომიკური განვითარება მნიშვნელოვანადაა დამოკიდებული მის ბუნებრივ რესურსებზე. ქართველი საბადოების შესწავლა, მეცნიერებლების მიმღებად დოკტორების მისამართის საუკენის წინ დაიწყო. თუმცა, ქართველი მეცნიერები ირწუხებიან, რომ საქართველოს ტერიტორიაზე მიწაში დამარხული სიმძიმეები ბოლომდე არც აღმოჩნდებიან და, მით უმეტეს – არც შესწავლილი. კავკასიის აღვეჭანდრე თვალისწილების მიხრალური ნედლეულის ინსტიტუტი (სსიპ კმნი), რომელიც დღეს თუკს შემადგენლობაში შედის, სწორედ ბუნებრივი წიადისეულის შესწავლით არის დაკავებული.

თსე გუებ და საბორიბისმეტყველო მენინი-
ერგბათა მაკრომოლეგულების ქიმიის მიმარ-
თულებაზე ამჟამად არაერთ სიახლეებზე მუ-
შაობენ. ერთ-ერთი ასეთი სიახლეება მყა-
რი პოლიმერ ელექტროლიტების მიღება
ლითოუმის ელექტროზებში, ენერგიის შესანახი-
თიწყობილობისათვის; ასევე ელექტრ თაბაშირ-
მეყაოს წარმოების შესახებ - ეკოლოგიურად
სუფთა გახსაღებით.

* * *

დღეს მსოფლიოში ერთ-ერთი უმნიშვნელო-
განები პრობლემაა კაცობრითის მომარაგება
საკვებით. კიდევ უყრო დღით პრობლემაა
ხასიათისათვის და ეკოლოგიურად სეფთი საკვების
წარმოება. თუმცა მეცნიერთა მიერ შექმნილი
ახალი პრეპარატი „ბიორაფი“ სწორედ ამ
პრობლემების გადაჭრას ემსახურება. თუმცა
სრული პროფესორი, ბიორგანული ქიმიკი
მიმართულების ხელმძღვანელი რამაგ გახორისე
წლების მანძილზე ცოცხალი უკრევის მართვის
შესაძლებლობებს იკვლევს. კვლევის შედეგად
შესწავლილია სარეცეპტო გზები, რომელიც ც
ორგანიზმის პოტენციურ შესაძლებლობათა
მაქსიმალურად გამოვლენის საშუალებას
იძლევა.

* * *

საქართველოს აგრარული წარმოება
ადგილობრივი მოხმარების მხოლოდ 49 პროცენტს
აქმაყოფილებს. შესაბამისად, ქეყანა კვლავ
იმპორტდამოკიდებულია. ამ „დამოკიდებულების“
დაძლევის გზად თუ შეენიჭებას საქართველოში
იმოვაციებზე დაფუძნებული ბიოლოგიური
შეურნეობის განვითარება ესახებათ. სწორედ ამ
თემას შეიძლება თუკ-ე კონცენტრირდებოდა - „ბიო-პროდუქტები,
როგორც საქართველოს სოფლის მეურნეობის
მდგრადი განვითარების საფუძველი“.

„ქართველი მომხმარებლისთვის პროდუქციის
წარმოშობა განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია —
მართობელი ქეყნის მიხედვით საქართველოში
სმირად ხარისხს განსაზღვრავთ; მომხმარებელი
ძირითად და ენდონა საკუთარ და მეცნიერების
გამოცდილებას, ასევე — ემციურად დატორიზებულ
რეკლამას...“ — ეს მხოლოდ მეცნიერება ნაწილია იმ
დისკავინტისა, რომელიც თუ შეენიერომ ნებგარ
არავარად და მისმა პარტნიორებმა საქართველოს
სამომხმარებლო ბაზრის კვლევით შედეგად

* * *

როგორ ადიქვამენ სტიგმატიზირებული
ადამიანები საკუთარ თაქს? როგორ მოქმედებს
მათგან სამოგადოების დამოკიდებულება?
რა სტრატეგიას მიმართავთ სტიგმების
დასაძლევად? — ამ კითხვებზე პასუხის გაცემას
ცდილობს თუ სოციალურ და პოლიტიკურ

მეცნიერებათა ფაკულტეტის ასოცირებულ
პროფესორი ფსიქოლოგიის მეცნიერებათა
დოქტორი მააი მესტიირიშვილი კვლევით
«აშკარა და ფარული სტიგმა სოციალურ
უძინვესობაში».

* * *

ରାଶ ଫ୍ରେଜରେଟର୍ ମେଲିନ୍‌କ୍ଷେତ୍ରରେ, ରୁଷିଆରେ
ଏବଂ ଫାରିଯାଗ୍ରହଣ ଆବାଦଗ୍ରହଣରେ ଗ୍ରେନିପ୍‌କ୍ଷେତ୍ରରେ
କ୍ଷାତ୍ରକାନ୍ଦାରାତ୍ମକ୍ସିଯିରେ ଗାଢ଼ିରୁକ୍ଷରାତ୍ରିକାରୀରେ ଗ୍ରେନିପ୍‌କ୍ଷେତ୍ରରେ
ମେଲିନ୍‌କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅନ୍ତର୍ଭାବରେ ମେଲିନ୍‌କ୍ଷେତ୍ରରେ ମେଲିନ୍‌କ୍ଷେତ୍ରରେ
ମେଲିନ୍‌କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅନ୍ତର୍ଭାବରେ ମେଲିନ୍‌କ୍ଷେତ୍ରରେ ମେଲିନ୍‌କ୍ଷେତ୍ରରେ ମେଲିନ୍‌କ୍ଷେତ୍ରରେ
ମେଲିନ୍‌କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅନ୍ତର୍ଭାବରେ ମେଲିନ୍‌କ୍ଷେତ୍ରରେ ମେଲିନ୍‌କ୍ଷେତ୍ରରେ

* * *

საქართველოში მე-20 საუკუნის მიწურულ
ორგანიზებული დანამაულის ღონებ სახითათ
მაჩვენებელს მიაღწია. ორგანიზებული
დანამაულის წინაძლევებ ბრძოლა როგორც
კანონმდებლისგან, ისე სასამართლო
პრაქტიკაგან დიდ მოქნილობას
გაამრებულობას მოითხოვს. შესაბამისად დადგე
ერთაშად შემუავებული სპართოლებრივი
რეკურსების მეცნიერული ანალიზის
სპიროვა. მიმდინარე წელს რესთავების
რეოგნული სამეცნიერო ფონდის ფინანსების
მსარდაჭრით თუ იურიდიული ფულტურების
მეცნიერ-თანამშრომლების მიერ შეიქმნა საშრომის
”ორგანიზებული დანამაულის თანამედროვე
გამოვლინებების კრიმინალურიცადისა
სპართალშეფრდების პრობლემები ქართულ
სისხლის სამართლში”. გამოცემა სწორედ ად
დანამაულთან დაკავშირებული პრობლემების
ანალიზს ეხბა.

* * *

თსუ	მეცნიერობა	მონაცემებით
საქართველოში 25000 ადამიანი (სიკვდილიანობის რიცხვის 60%)	საჭიროებს მზრუნველობას.	პალიატიური რეანიმიციური და ამისათვის მოითხოვთ მეცნიერების გამოყენება
ამგროვ, ამ მიმართულების სწავლება და კვლევა უძლიერი სასწავლებლებში მრავალ არ ხდებოდა. დამტკიცებლობის პერიოდში საქართველოში ამ მხრივ გარკვეულ წარმატებები უკვე მიაღწია. მაგალითად, საქართველოს ერთადერთი ქვეყანა ავროკავშირის არაწერტ ქვეყნებიდან, რომლის უნივერსიტეტიც თსლით უნივერსიტეტში (ნორვეგია) ევროკავშირის ეგიდით მიმდინარე კვლევაშიо – „ტკივილის კახევისისა და ანორქესის მდგომარეობის შეფასება ტერმინალურ პაციენტებში“ – არის ჩართული. კვლევა კითხვარების საფუძვლებზე ხორციელდება. კითხვარი იცხება როგორც სტაციონარში, ასევე ბინაზე მყოფი პაციენტების მიერ, რომლებსაც მობილური ჯგუფები ემსახურებიან. აღსანიშნავია, რომ ამ პროცესშით თსუ სტერილურებიც არიან ჩართული.		

კვლევა „სქესობრივი განვითარების დაწყევების (სგდ) მენეჯმენტის თავისებურებები”, თსუ რეპროდუქტოლოგია-მეცნიერება-განვითარების დეპარტამენტის, ა. კორდანიას სახელობის აღმამანის რეპროდუქტების ს/კ სისტემური თანამშრომლების მიერ უკვე მიმდინარე ხსნა განვითარებაში ტარდება. ბოლო 5-6 წლის განმავლობაში, მას შემდეგ რაც ადაგნოსტიკისა და მკურნალობის შესაძლებლობები გაუმჯობესდა, მან კიდევ უფრო ინტენსიური ხსიათი მიიღო. კვლევის მიზნების კუთხით, კლინიკა უნიკალურია სქესობრივი განვითარების დარღვევების დაგროვილობის და მართვის თვალსაზრისით. ამდენად, კლინიკას პაციენტები არ მხოლოდ საქართველოდან, არამედ ამიერკავკასიის ყველა რეგიონიდან მიმართავენ. მათ უმტკეს, რომ თანამედროვე მედიცინის განვითარებამ ბევრი რამ დღეს შესაძლებელი გახდადა. თუნდაც, სქესობრივი დარღვევების მქონე პაციენტებში რეპროდუქტები მრავალი გაუმჯობესება.

„უკრაინის პირველმა ნომერმა, რომელიც გასული წლის დეკემბერში გამოიცა, საკმაოდ დიდი ინტერესი დაიმსახურა. ახალ გამოცემაში მრავალფრთხოების თემატიკის იმ კვლევებისა და გამოყოფნებების საუბარით, რომელიც თსუ მეცნიერები მონაწილეობებს. მნიშვნელოვანია ის ფაქტიც, რომ უკრაინალი თრენოვანია და ქართველ მეცნიერ-მკვლევართა ნამუშევრების გაცნობა უცხოულ სპეციალისტებსა და უბრალიღ დაინტერესებულ ადამიანებს შეუძლიათ“ - აღნიშნა თსუ რექტორმა ალექსანდრე კვატაშვილმა. საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის მოადგილის ნოდარ სურგულაძის თქმით კი, განათლების სფეროში გატარებული რეფორმა ქვეყანაში სამეცნიერო-პოლუდარული უკრაინალის არსებობასაც გულისხმობდა. „მისა-სალმებელია, რომ ეს საქართველოში სწავლისა და კვლევის ფლაგმანმა უნივერსიტეტმა - თსუ-ქ განახორციელდა. მაღალ პოლიგრაფიულ დონეზე გამოცემული და შინაარსით მაღალა-ხარისხით უკრაინი ლი, „თსუ მეცნიერება“ სხვა უმაღლეს სახსავლებელებსაც მისცემს მსგავსი პერიოდული უკრაინალის გამოცემის ბიძგს,“ - აღნიშნა მინისტრის მოადგილემ. „თსუ-მეცნიერება“ 2011 წლის დეკემბრიდან გამოიდის და ამ ეტაპზე პირველი უარით პროფილის სამეცნიერო-პოლუდარული უკრ-ნალია. „თსუ მეცნიერება“ თრენოვანია და განკუთვნილია როგორც ქართველი, ასევე უცხოული აუდიტორიასთვის. შემდეგი ნომრის გამოშვება 2012 წლის დეკემბრისთვის იგებება.

ენივერსიტეტები – თსუ-ს განვითარების სამსახური

ბიოლოგი ბაკალ კუპარი თხუ-ს იმ კურსაბმბავენებულთა შორისაა, ვინც წარმატებით საქმიანობს საბღებარებარეთ და, ამავე ღროს, დაფინანსებით გრაფიკის მიუხედავად, სახელმწიფო უნივერსიტეტის აქციურ კონფაექს ინარჩუნებს.

ბიოლოგიის, მეცნიერებათა და ფილოსოფიის დოქტორი გააღ კოკაია 2010 წლიდან ხელმძღვანელობს შეკვეთის მთავრობის მიერ დაფინანსებული დეროვანი უკრებების და უკრებული თერაპიის სტრატეგიულ კვლევით დარგს; 2011 წლიდან უკროკაგმირის მიერ დაფინანსებული 7 უკროპული სამუშაოერთ კვლევითი პარტნიორისგან შემდგარი კონსოლიდაციის კოორდინაციის და ღუნდის დეროვანი უკრებების ცენტრის დირექტორია. არის თუ-შ და კაბლიარის უნივერსიტეტის (იგბლია) მოწევული პროფესორი. თუ-ში მოხსენებებისა და ღუნდების წასაკითხად წლილწადში რამდენიმეჯერ ჩამოდის. როგორც თავად ამბობს, თავისი ცხოვრების საკუთხევი წლები სხელმწიფო უნივერსიტეტში აქვს გათარებული და აქ მიღებული ცოდნა, შემდგომში მისი შეკვეთში მოვალეობის საფუძველი გახდა.

ამქამად კოკაია თსუ სამედიცინო ფაკულტეტის დოქტორანტებისთვის ორ კურსს კითხვლობს.

ପୋ
ଅର୍ଥ
ପବ୍ଲି
ଦୀନ
ଲେ
ଗାତ୍ର
ଗାନ୍ଧି
ଗାତ୍ର
ଫଳ
ବୋ
କାହା
ଶେଷ
ତାଙ୍କ
ଦିନ
ରାଜ୍ୟ
ବିନ୍ଦୁ
ଦିନ୍ଦୁ

არა, საერთაშორისო დონის კვლევების ჩამოყენება უნდა იყოს. თუ კი ჩვენს ბირსაშემცირებელ გვიაუბრეთ, თომშოւედათიანა წლებით დან მოყოლებულია, აյ დიდი ჩაგარდნა იყო ეს სამედიცინო ფაკელტეტს თავისი ბაზა ასე მნია. დაიწყო რეკონსტრუქცია მორფოლოგიურ მოვალეობის ინსტიტუტში, სადაც სამედიცინო ფაკელტეტზე დადის, და ეს იქნება ამ ბაზის შექმნისა და შემოსახულის დასაწყისი. საერთოდ, მედიცინის დარიგი ძალასან სწრაფად ვითარდება და მიგრაცია მიმდინარეობა ანგლიის, შოტლანდიისა და ირლანდიის მიმართ. მისი უბიძად განვითარება და საერთო მორფოლოგიურ მოვალეობა როგორც საკითხი იმდენა, ნელ-კლემ და მოხრებება შემცირდება დონის მიერთ და მიმდინარეობის დასაბამისად, მისი უბიძად განვითარება და საერთო მორფოლოგიურ მოვალეობა როგორც საკითხი იმდენა, ნელ-კლემ და მოხრებება შემცირდება დონის მიერთ და მიმდინარეობის დასაბამისად დონის კვლევით შარმოცუბა". დასასრულ, ცნობისათვის, გაად კოკაინოვნული სამეცნიერო მუნიციპალიტეტი სამეცნიერო ფინანსის მიერ უსხიერთო და მეცნიერების ხელმძღვანელობის მიერ უსხიერთო ნამრობის განხორციელება და მასაც გამოცხადებულ კონკურსშიც დღებს მონაწილეობას. დაფინანსების შემთხვევაში ერთობლივ მოროვების განახორციელებს უკვე მორფოლოგიურ მოვალეობის ინსტიტუტში გვემას.

მოემგადე ერთიანი
ეროვნული
გამოცდებისთვის!

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილის სახელმწიფო უნივერსიტეტი 2012 წლის 1 ქვიმმრიდან 2013 წლის 30 ივნისამდე ერანი ეროვნული გამოცდებისათვის აძიგუ- იერტებს მოამზადებს შემდეგ საგნებში:

1. ქართული ენა და ლიტერატურა.
 2. უცხო ენა (ინგლისური, გერმანული, რანგული, რუსული).
 3. ისტორია.
 4. მათემატიკა.
 5. გოგადი უნარები.
 6. გეოგრაფია.
 7. ბიოლოგია.
 8. ქიმია.
 9. ფიზიკა.

გთავაიობთ გაძლიერ ხელსაყოფელ პა-
ობებს და ხელმისაწვდომ ფასს:
თითოეული საგნის ღირებულებაა 700
აშრი.

- በዚህ ውል ምርመራ ንግድ መሆኑን የሚያስተካክለውን ስምምነት

- სამი საგნის არჩევის შემთხვევაში იტურიონტი იხდის სწავლის საფასურის 5%;
 - ოთხი საგნის არჩევის შემთხვევაში იტურიონტი იხდის სწავლის დირექტულების 0%;
 - ივნენ ჯაგახიშვილის სახელობის ხელმწიფო უნივერსალებში ჩარიცხვის შემთხვევაში აბიტურიენტს უკან დაუბრუნდება დახსნილი თანხის 5%.

მეცადინეობები ჩატარდება მინი-ჯგუფები (5-6 აბიტურიენტი).

მეცადინეობას თითოეულ საგანში დაეთ-
ობა კვირაში 4 საათი.

საკონფერტო ინფორმაცია: ქვევეან წამე-
ლის № 53 (ყოფილი ოკუსუ-ს შენობა);
ტელ.: 2 94 31 60; 2 47 53 82; 2 25 04 84;
2 25 11 17; 2 25 39 71.
ელ. ფოსტა: academicaffairs@tsu.ge

არჩევანის შემთხვევაში დარეგისტრირ-
ებით: www.tsu.edu.ge

პიგსის ბოგონი ქართველი ფიზიკოსების შეფასებით

2012 წლის 4 ივნისს CMS-ისა და ATLAS-ის ექსპერიმენტებზე LHC-ზე დამოუკიდებლად განაცხადეს, რომ თითოეულმა დაბადესფურა აღმოჩენა მასში და უცნობი ბომბის მასით 125 გევ/ც² და 127 გევ/ც²-ს შორის, რომელთა ყოფა ექვევა ჯერადებით „თავისებადა“ ჰიგსის ბომბობაზე” ციფრა ხანში კი CERN-ის დირექტორმა როლუ ჰოიერბა განაცხადა, რომ აღმოჩენილია ახალი ნაწილაკი, რომელიც აქმაყოფილებს ჰიგსის ბომბის უცნელა მახასიათებელს, თუმცა საჭიროა დამატებითი კვლევები. „მეცნიერი რომ არ ვიყო, ვიგყოდი, რომ აღმოვაჩინეთ ჰიგსის ბომბი, თუმცა იმის გამო, რომ მეცნიერი ვარ, წინასწარ ამას ვერ ვიგყია“, – განაცხადა ჰოიერმა.

ამ აზრს ეთანხმება ფიზიკა-მათემატიკის მეცნიერებათა დოქტორი, თუ კროვესორი, საბუნების მეცნიერებლო მეცნიერებათა ფაკულტეტის მრჩეველი საერთაშორისო ორგანიზაციებთან ურთიერთობის საკითხებში და CERN-ში დაღუნის ინსტიტუტში მოღვაწე ქართველ მეცნიერთა კორლინისტორი ჯემარ ხუბუა, კორენია მართლადია, როდესაც ეხადებს, რომ აღმოჩენა აძალია ანგილია ნაწილაკი, მაგრამ არის თუ არა იგი ჰაგსის ბორონი, ამის დამტკიცებას ჯერ კიდევ მრავალი კვლევა სჭირდება. როგორც CERN-ის დირექტორმა თქვა, „ჩვენ ჯერ თითქოს შორს გხედავთ ოძეგქს, რომლის კონტურებიც არის რადაც სის ბუნდოსნად მსაგაცია. რომ დავწრმუნებდე, რომ ეს მართლაც ისახა, რასაც ვევრით, საჭიროა დამატებითი არაგულებრივია. ამ აღმოჩენას ჰყავის მოწინააღმდევებებიც, რომელთა პაკუმენტებიც გასათვალისწინებელია“, – ამბობს ჯემარ.

1960-օած վլացմո, ծրագանըլմա զուիցումեա პատրիարք Պաղմա, Աօրշպալմա սբագա ացեսնա ույ Ռագործ այցո ւթբարյուց նախօլացյոն մասա ու օվառայեա, Ռոմ Մայութալու արքացոն սբամուրյուն նախօլացյո, անց ծանօթուն, Ռումինյու Անսկանմիջոցներու սեպա նախօլացյոն մասահի ու ցրասութագաճածի. Տվորչու մաս մերյ ձաօլիցո ամ նախօլացյու մօյօն. Ռուգորու յարտպալու զուիցումեա չըմալ եղաց աճնօնմեաց, ամ յաջաւան ազտրունքն մուրօն, ցարնդ ուղիւր Պաղմա- սա օպցենք ցրամսեա ենթարկութի, Կարլ Հայնրի ու Զ

დარღვევის ასეთი გზით მოგიერთი ნაწილაკი იძენს მასას.

დღემდე ფიტიკოსები ვარაუდობებ, რომ წამყანი თეორიის თანახმად, ზოგიერთი ნაწილაკი მასის იძენს პიგის ველთან ურთიერთქმედებით, როგორც არანელოვანი სიღვარი აქვს კვებების, არარელოვანი სიღვარი კი. აქედან გამომდინარე, მეცნიერების ფირის მიერ, რომ თუ ეს თეორია სწორია, მაშინ უნდა არსებობდეს შესაბამისი ბომბი, პიგის ველის უმტკრესა შესაძლო ადგენება, რის შემდეგაც ნაწილაკის აღმოჩენა შესაძლებელი იქნებოდა.

„ეს როგორი მექანიზმი ძალაშე გამარტივდება“

დად შეიძლება წარმოვიდგინოთ ასეთნაირად: რომელიცაც (არადაკვირვებად) საჭიში მდგრად მარტობაში. თავის „დაბადებამდე“ ნაწილაკებს არ გააჩნიათ მასები. ეს „ჩანასახოვანი“ მდგრად მარტობა სიმეტრიულია, მაგრამ არამდგრადი (მასი ენერგია არაა მინიმალური). კელთინ ურთიერთქმებება, რომლის ქვანტებსაც წარმოადგენს ვირუსალური ჰიგიენის ბოლონები, იძლევა ბიძგს ამ სიმეტრიის სპონტანური დარღვევის ქენ, და ნაწილაკები გადაღიან უფრო მდგრად მდგრამარტობაში, რიცხვებაც იძენებ მასას. ჰიგიენის ბოლონება-მატერიალის განსაკურთხევლი ფორმა. ნაწილაკთა მასების წარმოქმნის მექანიზმის გაგებისთვის, აუცილებელია გაყიბა, მართლა არსებობაც თუ არა ისინი ბუნებაში. ამიტომ ჰიგიენის ძებნა-ნაწილაკების თანამედროვე ფოზიკის კველაბე მნიშვნელოვანი ექსპერიმენტული ამოცანაა, – ასე განმარტავს ჰიგიენის ბოლონის არსებ ქართველი ფინანსები.

ჯემბლ უცხას განმარტებით: „ჰიგსის ბორონის აღმოჩენაზე ძირითადი აქცენტი გაკეთდა CERN-ში. ახალი ამაჩქარებლის, დიდი აღრიცხული კოლანდებრის (LHC) აგვიბის დაწყებითიანაცვლებით მიმდევარი თექსების, რომ იგივე პერიოდის საბეჭნელად, რადგან მის აღმოსაჩენად საჭირო იყო დიდი ენერგიები და ინტენსივობები.“

უცხოი ბორონის, რომელიც შესაძლოა ჰიგსის ბორონის იყოს, აღმოჩენა დადასტურა ATLAS-ის ექსპერიმენტულმა ჯგუფებმაც, სადაც ქართველი ფიზიკოსების მნიშვნელოვანი ჯგუ-

ჟუგაძეს, ბოგაძადა, ექსპერიმენტ „აგლასში“ ქართველი ფიზიკოსი მონაწილეობები 1993 წლიდან (თითქმის დასაწყისიდან), ხოლო 1994 წლის ექცევებრიდან საქართველო არის კოლაბორაცია „აგლასში“ როგორია და როგორ წერი. ამ დროიდან მოყოლევებული დღემდე, ქართველი ჯგუფის ხელმძღვანელია პროფესორი ჯგუფი ხუბუა. ჯგუფში საქართველოში გაყრდინებული არის სამი ინსტიტუტის წარმომადგენელები: ე. ანდონიანის კავშირის ფიზიკის ინსტიტუტი და მაღალი ენერგეტიკის ფიზიკის ინსტიტუტი (ამჟამად ორივე ეს ორგანიზაცია წარმომადგენს თხუ-ს). ხოლო 2001 წლიდან, მათ შეურთდათ კომპიუტერულ დიზაინის ჯგუფი პროფ. ალექსანდრე შარმაზანიშვილის ხელმძღვანელობით თბილისის ტექნიკური

ორგანიზე ექსპურთობა აცხადებით, ამიგნ ველის არსებობის დაღასტურების ან უარყოფის, უდიდები მნიშვნელობა აქვს ადამიანის მიერ სამყაროს შემცნების კუთხით. ამასთან ეს აღმოჩენა, როგორც შევნიერება ვარაუდობენ, ფიზიკას იხად საფეხურზე აიყვანს. თუმცა, ჰიგიენის მოწინააღმდეგობის მიზნების საბოლოო დაღასტურებამდე ჯერ კა-დეც ბევრი სამუშაო სახადარებელი.

კვებად ხუბუა კი განმარტებას: „პიგის აღმოჩენა გარე საყმართსოთვის თვალსაჩინოდ არაფერს არ შეცვლის, რაღაც ეს არის მცენლობრივი ჩვენს გარმატების დროს საყმართო და ასაში მიმღებად რეაქციურ პროცესის რაც შეძლება ზუსტად აღწერისას, თუ ეს განხორციელდა, კვლევები წაიწევს წინ, გადაერთვება სხვა საკითხებზე (რომელიც მრავლდა), თუ არა და დაიწევება სხვა თეორიების მქნანა (რომელიც უკეთ აღწერს ჩვენს გაგებას იმ საყმართოს შესხებ, რომელშიც ჩვენ ცხოვორობთ შენგანის გამო, რომელიც დღესაც მრავლდა). შეგიძლიერ შემთხვევაში ეს აღმოჩენა შეენიჭობის უდიდესი მიღწევაა, რომელიც იქნება კიდევ წერთი დიდი, წის გადაღმული ხაბიჯი კაციონობის ისტორიაში. თუ კონკრეტულად რა შედეგს მოითანხმოს იგი, გამოწნევა მხოლოდ დროით განასაღლობაში“.

